Esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva lukuvuosisuunnitelma

Tammelan koulun esiopetus

Vuodet: 2026 - 2027

Sisällysluettelo

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

4. Pedagogiset painopisteet

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

Kiusaamisen ehkäiseminen ja myönteisen vuorovaikutuksen vahvistaminen ovat läpileikkaava osa esiopetuksen toimintakulttuuria. Turvallista ja yhteisöllistä esiopetusta rakennetaan ennakoivasti:

- *ryhmäyttämällä*
- *vahvistamalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja*
- *aikuisten sensitiivisen läsnäololla*
- *yhteisillä toimintatavoilla*

Miten minulla menee -kyselyn *tekevät työntekijät haastatellen kaikkia esioppilaita esiopetuksessa (liite 4). Miten minulla menee -kyselyn vastaukset toimivat keskustelun herättäjänä sekä yhteisöllisessä opiskeluhuollossa että huoltajien kanssa, mutta myös tausta-aineistona koulun kanssa työstettävään suunnitelmaan kiusaamisen ehkäisystä.*

Miten minulla menee -kyselyn koonti (yksi per yksikkö) palautetaan 16.10.2026 mennessä tämän linkin kautta *Esiopetuksen kiusaamiseen liittyvä yksikkökohtainen koonti – Täytä lomake*

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

- *Miten ryhmäytätte lapset?*
- *Miten varmistamme, että lapsi saa kokemuksen osallisuudesta?*

Tutustumiseen panostetaan erityisesti lukuvuoden alkaessa, mutta jatkuen koko lukuvuoden ajan.

- Nimet tutuksi

- tutustumisleikit ja -laulut

- luodaan turvallinen ja ystävällinen kaikki huomioonottava ilmapiiri

- Kannustus ja positiivinen palaute, puhutaan lapsesta hyvää heidän kuullen

- Lasten kokoukset/lasten haastattelut, jossa kaikilla on mahdollisuus tulla kuulluksi ja tuoda esille omia ajatuksiaan ja ehdotuksiaan

- vaihtelevat tavat jakaa leikkiryhmiä esim. arvotut leikkiparit/ryhmät, pedagogisesti perustellut leikkiryhmät, leikit yli ryhmärajojen

- Kettu-(eli kestävän kehityksen) kerhossa ja Stagella (eli koko eskarin yhteinen esitys-, musiikki-, leikki- ja lauluhetki) tavoitteena tutustua yli ryhmärajojen

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

Kuvatkaa

- *miten yksikössänne käsitellään tunteita sekä toimet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi.*
- *miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet.*

Hyödyntäkää koulun kanssa yhdessä tehtävää suunnitelmaa oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä 2026-2027 (löytyy Power Apps:sta) ja Tampereen kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelmaa 2026-2028, joka sisältää esi- ja perusopetuksen yhteisen osion.

Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen | Opetushallitus (oph.fi)

Kohti turvallista koulua -materiaaleja (päivittyvät lukuvuoden aikana)

Tunnekasvatusmenetelmä tai -suunnitelma	**Toimet kiusaamisen jne. ehkäisemiseksi ja puuttumiseksi**	**Miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet?**	**Koulun kanssa yhdessä sovittua, esim. toimintamalli**
Fanni-kirjat ja tunnetaitokortit Tunnetupa ja tunnekerho Piki- ja Molli-kirja ja tunnetaitokortit	Lasten kanssa tehty yhteiset säännöt. Lasten kokoukset viikoittain. Lasten kanssa päivän kuulumiset. Ristiriitatilanteet selvitetään aikuisen johdolla. Aikuisten läsnäolo myös vapaassa leikissä. Huoltajia on ohjeistettu ottamaan matalalla kynnyksellä yhteyttä. Vasu-keskusteluissa myös keskustellaan aiheesta.	Aikuisten keskinen arvostus ja hyvä ilmapiiri ryhmässä on pohjana. Lapsen kuullen puhutaan hänestä hyvää, mikä vahvistaa hänen itsetuntoaan. Koko ryhmää kehutaan hyvin sujuneista tehtävistä. Helmipurkki, jonne kerätään yhdessä helmiä positiivisista asioista. Kannustetaan lapsia bongailemaan myös toisten lasten hyviä tekoja. Vahvuusvariksen materiaalit.	Koulun kanssa yhteinen koulukiusaamisen vastainen suunnitelma

4. Pedagogiset painopisteet

Lukuvuoden aikana esiopetuksessa painotetaan lapsen monilukutaidon, liikunnallisen elämäntavan ja luontosuhteen vahvistamista. Painopisteet kytkeytyvät esiopetuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin ja toteutuvat kaikessa arjen toiminnassa lasten osallisuutta ja vahvuuksia huomioiden.

Kirjatkaa tämän lukuvuoden konkreettisia toimia kolmessa painopisteessä.

Oppimisympäristöä kehitetään yhdessä lasten kanssa. Henkilöstö ymmärtää oppimisympäristön laajasti sisältäen fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ulottuvuuden sekä digitaaliset ja ulkopedagogiset oppimisympäristöt.

Esiopetusryhmien välinen yhteistyö ja yhteisopettajuus on keskeisiä toimintamalleja esiopetuksessa. Hyödyntäkää liitteistä löytyviä Painopisteiden tukimateriaaleja (LIITE 1), Leikin havainnoinnin materiaaleja ja suunnitelmapohjaa (LIITE 9), Lukeva Tampere -ohjelman toimenpiteitä lukutaitotyössä (LIITE 2) sekä Yhteisöllisen opiskeluhuollon materiaaleja (LIITE 8) mm. tunnetyöskentelyssä.

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

Yhdenvertaisuuden vuoksi on tarpeen määritellä lukutaitotyöhön toimenpiteet, jotka minimissään toteutetaan kaikissa kaupungin esiopetuksen lapsiryhmissä.

Kirjatkaa konkreettinen suunnitelma, miten toteutatte alla olevia toimenpiteitä yksikössänne. Mikä on erityinen lukutaitotyön kehittämiskohteenne tänä lukuvuonna (valitkaa liiteestä 2.)?

1. *Panostetaan monilukutaitoa tukevaan vuorovaikutukseen lasten kanssa, kuten selkeään puheeseen ja sitä tukeviin kuviin sekä asioiden ja ympäristöjen nimeämiseen.*
2. *Toteutetaan ääneen lukeminen tai vuorovaikutukselliset kielellä leikittelyt, kuten loruttelu, riimittely ja laulaminen osana arkea vähintään 10 minuuttia päivässä.*
3. *Tehdään lukeminen näkyväksi teemapäivillä ja -viikoilla järjestämällä vähintään yksi kirjatori tai lempikirjanäyttely toimintakaudella.*
4. *Jaetaan ja vahvistetaan henkilöstön osaamista KUKA-vastaavien ja yhteisten keskustelujen kautta.*
5. *Hyödynnetään Lukeva varhaiskasvatus -kyselyä yksikön toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.*
6. *Valitaan ryhmään tai yksikköön vuosittainen oma lukutaidon kehittämisteema (liite 1) ja kirjataan se pedagogisiin suunnitelmiin. Kirjataan myös toimenpiteet teeman kehittämiseksi.*

Kuvatkaa, miten toteutatte monilukutaidon eri osa-alueita esiopetustoiminnassa.

Monilukutaito sisältää erilaisia lukutaitoja, kuten peruslukutaidon, numeerisen lukutaidon, kuvalukutaidon ja medialukutaidon. Monilukutaitoon liittyy laaja tekstikäsitys, jonka mukaan tekstit voivat olla muun muassa kirjoitettuja, puhuttuja, audiovisuaalisia tai digitaalisia. (Tampereen kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma 2025)

***KieliPeda-työvälinettä** käytetään esiopetuksessa tukemaan kielitietoisen esiopetuksen toteuttamista. Työväline auttaa ja tukee tiimejä kielellisesti vastuullisen pedagogiikan toteuttamisessa. KieliPeda-työvälineestä hyötyvät kaikki esioppilaat lapsen kielitaustasta riippumatta.*

- *KieliPeda-työväline: kielitietoisen oppimisympäristön arviointi (henkilöstön toiminta, oppimisympäristö, lapsen osallisuus)*

- Panostetaan monilukutaitoa tukevaan vuorovaikutukseen lasten kanssa, kuten selkeään puheeseen ja sitä tukeviin kuviin sekä asioiden ja ympäristöjen nimeämiseen.
  - päiväjärjestys kuvina
  - lapsikohtainen kuvatuki
  - toimintahetkien kuvatuki ja dokumenttikameran käyttö
  - aikuiset panostavat selkeään ja ymmärrettävään puheeseen sekä ohjeisiin.
  - lukutoukka luokan seinällä, jossa kirjat, joita ryhmässä luettu
  - Luetaan erilaisia kirjoja ja keskustellaan niistä mm. tulkitsemalla kuvia, miten tarina voisi jatkua, voiko tarina olla totta vai onko tarinassa satuelementtejä

    - Opetetaan kriittistä medialukutaitoa - onko kaikki totta: tekstit, kuvat
- Toteutetaan ääneen lukeminen tai vuorovaikutukselliset kielellä leikittelyt, kuten loruttelu, riimittely ja laulaminen osana arkea vähintään 10 minuuttia päivässä.
    - aamupiirillä erilaiset kielelliset leikit ja rytmittelyt
    - päivittäinen satu/tarinahetki ruokailun jälkeen
    - ohjattuun toimintaan ja siirtymähetkiin liittyen kirjoja, runoja, loruttelua
    - laulujen opettelu; ensin liike/rytmi ja loru, sitten melodia mukaan
    - lasten omat tarinat kuvitettuna esitetään muille
    - Käydään kirjastossa säännöllisesti ja lapsen saavat valita itse kirjoja
    - Kirjastoyhteistyö mm. mediapajat eskareille
- Tehdään lukeminen näkyväksi teemapäivillä ja -viikoilla järjestämällä vähintään yksi kirjatori tai lempikirjanäyttely toimintakaudella.
    - keväällä järjestetään eskarin yhteinen kirjatori
    - kirjakassi, jossa lapset saavat vuorotellen viedä kirjan kotiin ja piirtää kirjan aiheesta kuvan vihkoon.
    - viikon tähti/henkilö saa tuoda lempikirjan kotoa
- Jaetaan ja vahvistetaan henkilöstön osaamista KUKA-vastaavien ja yhteisten keskustelujen kautta.
    - Jaetaan arjessa hyviä vinkkejä ja ideoita aikuisten kesken.
    - KUKA-vastaava jakaa aiheeseen liittyvää materiaalia.
- Hyödynnetään Lukeva varhaiskasvatus -kyselyä yksikön toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.
    - Tehdään kysely syksyllä ja kehitetään toimintaa sen mukaan.
- Valitaan ryhmään tai yksikköön vuosittainen oma lukutaidon kehittämisteema ja kirjataan se pedagogisiin suunnitelmiin. Kirjataan myös toimenpiteet teeman kehittämiseksi.
    - Kehittämisteemana on Lukemaan innostava ympäristö.
    - Lapsilla jatkuvasti kirjat saatavilla.
    - Mahdollistetaan erilaisia lukupaikkoja esim. lukunurkkaus, lukumatto
    - tehdään lukeminen näkyväksi esim. lempikirjanäyttely, lukutoukka
    - muut oppimisympäristöt esim. kirjasto, museot, teatteri
    - Huolehditaan kirjojen kunnosta yhdessä lasten kanssa.

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

1.8.2026 voimaan tullut perusopetuslain muutos velvoittaa esi- ja perusopetuksen edistämään liikunnallista elämäntapaa. Uudistuksessa liikunnallisen elämäntavan edistäminen on lisätty tavoitteeksi erityisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä.

1. Arvioikaa yksikkönne toimintakulttuuria liikkumisen edistämisen näkökulmasta. Suositeltavaa on käyttää Liikkuvan varhaiskasvatuksen nykytilan arviointia.

2. Valitkaa arvioinnin perusteella 1-3 kehittämiskohdetta lukuvuodelle alla olevista osa-alueista:

- *Toiminnan organisointi*
- *Liikkumisen lisääminen*
- *Motoriset taidot ja toiminnallisuus*
- *Osallistuminen ja osallisuus*
- *Oppimisympäristöt*
- *Yhteistyö lasten liikkumisen edistämiseksi*

3. Kirjatkaa konkreettiset toimenpiteet, miten toteutatte kehittämiskohteita toiminnassanne.

Linkkejä toteutuksen tueksi:

- *Liikkumisen vuosikello | Tasku*
- *Liikkumisen materiaalipankki | Tasku*
- *Liikkuva varhaiskasvatus tukisivusto*

Kehittämiskohteet:

Oppimisympäristöt ja liikunnan lisääminen

- remontista johtuen koululla ei ole käytössä liikuntasalia ja pihasta on suuri osa pois käytöstä
- ryhmässä liikettä päivittäin ohjatusti ja vapaan leikin aikana
- lähileikkipuistot ja urheilukentät käytössä
- metsäliikunta
- Sorsapuiston luistelukenttä talvisin
- annetaan mahdollisuuksien mukaan tilaa lapsen omalle liikkeelle sisällä ja ulkona
- taukojumppa toiminnan keskellä
- Ratinan jumppa- ja telinevoimistelusalivaraukset viikoittain
    - valmis liikuntavälinekassi

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

Lukuvuoden 2026–2027 aikana paneudutaan ympäristö- ja kestävyyskasvatukseen lapsen luontosuhteen vahvistamisen kautta.

Toimenpiteissä keskitytään seuraaviin ympäristö- ja kestävyyskasvatuksen osa-alueisiin arvioinnin mukaisesti:

- *Oppiminen ympäristössä*
- *Oppiminen ympäristöstä*
- *Ympäristön puolesta toimiminen*

Mitä vahvuuksia olette yksikössä tunnistaneet?

Mitä osa-alueita yksikössä vahvistetaan lukuvuoden 2026–2027 aikana ja millä tavoin?

Vahvuuksia:

- metsä on koulun lähellä ja käymme siellä säännöllisesti
- ulkoilua säässä kuin säässä
- puhutaan luontoa arvostavasti esim. kettu-kerho ja kestävän kehityksen huomioiminen eri arjen tilanteissa (ruoan biojätemäärän pienentäminen)
- tartutaan lasten aloitteisiin; tutkitaan ja ihmetellään yhdessä

Kehittämiskohde:

- Panostetaan erityisesti siihen, että tuetaan **lasten kykyä arvostaa ja suojella luontoa**.
  - aiheeseen liittyvä kirjallisuus
  - lasten kanssa keskustelut ja kokemukset
  - käydään keräämässä yhdessä roskia lähiympäristössä
  - kasvatetaan keväällä omat kasvit
  - koko eskarin yhteinen luontopolku keväällä